

BOGANMELDELSE

Pragtværk om samernes kultur

Ø. Vorren og E. Manker:

SAMEKULTUREN . EN OVERSIKT

215 s. + 99 s. fot., Tromsø Museums Skrifter,
Vol. V., Tromsø 1957,
(n. kr. 24,00, ib. n. kr. 27,50).

Til trods for at langt den største del af lapperne bor i Norge, har man hidtil savnet en samlet fremstilling af deres kultur, sådan som den har fundet udtryk på norsk grund. Det er i første række dette savn, den bog skal afhjælpe, som Tromsø Museum nu har sendt ud under titlen „Samekulturen“. Nordmændene er som bekendt i de senere år gået over til at bruge lappernes egen betegnelse „samer“, noget der fortæller om den vægt, man lægger på at vise respekt for minoritetens kultur og egenart. Bogen behandler tillige de norske samers stammefrænder i Sverige, Finland og Sovjetunionen.

De to etnografer, der har skrevet bogen, nordmanden Ørnulv Vorren og svenskeren Ernst Manker, er begge kendte sameforskere. De har med held magtet den opgave at give stoffet en form, som gør det let fatteligt for den almindelige læser. Samtidig som de giver et oversigtsbillede af samekulturen, meddeler de adskillige resultater fra den senere tids etnografiske og arkæologiske forskning. Man konstaterer med glæde, at bogen er skrevet på et norsk, der ikke byder på nævneværdige vanskeligheder for den danske læser. Foruden at der til teksten er knyttet et væld af instruktive tegninger, er bogen udstyret med hele 99 sider meget smukke fotografier.

For den, som kun tænker sig samerne som omflyttende rennomader, er denne bog en nøgle til en dybere forståelse af den store variation i levevis, fra fjeldviddernes nomader og skovenes nomade- og jægerkultur til ishavskystens fiskere og fangere. De sproglige forskelle er også betydelige, men falder ikke sammen med erhvervsgrupperne. En same fra Finmarksvidden vil f. eks. ikke kunne forstå en same fra Rørosvidden i Syd-Norge. Derimod kan man oftest forstå hinanden i retning øst-vest, altså på tværs af den norske-svenske grænse.

I tillæg til den rent etnografiske beskrivelse har forfatterne set det som en vigtig opgave at føre udviklingen á jour. Skridt for skridt følger vi gennem århundrederne nabofolkernes indtrængen fra syd, selvsagt med skatteopkræverne som nogle af de første budbringere om den hvide mands civilisation. Mens tidligere tiders kontakt nok førte til adskillige ændringer i samernes tilværelse, har de sidste 20-30 års påvirkninger udefra dog været af langt mere revolutionerende karakter. Den vestlige verdens teknik med dens helt nye krav til det enkelte menneske vælter nu ind over same-land og forandrer livet, på samme måde som det sker i Grønland og i andre dele af verden i disse år. Forfatterne nærer intet romantisk ønske om at bevare den gamle samiske kultur. Men de ser det som en af opgaverne for deres forskning at øge den kulturelle bevidsthed indenfor den samiske befolkning, således at den på lykkelig måde kan komme igennem den vanskelige situation, den nu befinder sig i.

Helge Kleivan.

RETTELSE: I min artikel „Grønland“ nr. 3, marts 1958, side 93, sidste afsnit, er jeg blevet opmærksom på en beklagelig fejltagelse m. h. t. titlen på det ved E. Lützen og Dahl udgivne kirkelige tidsskrift, hvor „Ekêrsautigssiat“ bedes rettet til „Atuagagssiat“.

Aage Bugge.